

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים : חברי הכנסת

יוסף טייב
זאב אלקין
יונתן מישרקי
אברהם בצלאל
אושר שקלים
צגה מלקו
אוריאל בוסו
ינון אזולאי
אליהו ברוכי
לימור סון הר מלך
פנינה תמנו
יפעת שאשא ביטון
אלון שוסטר
מתן כהנא
קטי קטרין שטרית
מיכאל מרדכי ביטון
אורית פרקש הכהן
בנימין גנץ
חילי טרופר
גדעון סער
גדי איזנקוט
שרן מרים השכל
מאיר כהן
סימון דוידסון
דבי ביטון
רון כץ
משה טור פז
ארז מלול
משה סולומון
אוהד טל
נעמה לזימי

3837/25/פ

הצעת חוק חובת המכרזים (תיקון – משרד החינוך), התשפ"ג–2023
תיקון סעיף 5 .1 בחוק חובת המכרזים, התשנ"ב–1992¹, בסעיף 5, אחרי סעיף קטן (ג) יבוא :

---

¹ ס"ח התשנ"ב, עמ' 114.

"(ד) לגבי עסקאות לרכישת שירותי חינוך ייחודיים של משרד החינוך, לעניין סעיף 4(א)(1), במקום שר האוצר, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, יבוא שר החינוך, בהתייעצות עם שר האוצר ובאישור ועדת החינוך, התרבות והספורט של הכנסת; לעניין סעיף זה, "שירותי חינוך ייחודיים" – הכנת תוכנית לימודית או תרבותית, הפעלתה ופיקוח על ביצועה, קבלת עובד הוראה, הדרכתו, פיקוח עליו ופיטוריו, עריכת מבחנים ומיון תלמידים, השמה, רישום, ליווי שוטף ומעקב אחר תלמידים במסגרות חינוכיות."

דברי הסבר

ההחלה הגורפת של חוק חובת המכרזים, התשנ"ב-1992 (להלן – חוק חובת המכרזים), בין היתר, על פרויקטים חינוכיים מקצועיים מובהקים שהם בליבת העשייה החינוכית במשרד החינוך, עלולה לגרום לנזק חינוכי ארוך טווח, בל יסוער ובלתי הפיך. משרד החינוך מפעיל פרויקטים חינוכיים באמצעות תאגידים שאינם למטרות רווח, אשר הוקמו ביוזמת המשרד או על ידו, כאשר מן הראוי היה שהמדינה תפעיל פרויקטים אלה במישרין על ידה. אולם, בגלל הצורך בגמישות ניהולית וכן בשל מצוקה בתקני כוח אדם, הועברו בשעתו פרויקטים אלה לטיפולם של תאגידים ללא כוונות רווח אשר הוקמו ביוזמת המשרד. תאגידים אלה צברו ידע וניסיון לאין שיעור שאין להם תחליף. עריכת מכרז לעניין פרויקטים חינוכיים מובהקים כאלה עלול להעביר אותם לידי תאגידים פרטיים שמטרתם השאת רווחים כאשר אין להם את הניסיון, הידע המקצועי המצטבר ואנשי המקצוע הנחוצים. כידוע, מכרז כולל תנאי סף מינימליים, בעוד שניסיון, ידע מקצועי מצטבר ואנשי מקצוע מנוסים אינם מופיעים במפורש כתנאים במכרז.

בשנים האחרונות התקיימו הליכי מכרז להתקשרות עם תאגידים חינוכיים בפרויקטים שונים, אשר צברו במשך השנים ותק, ניסיון ומומחיות, ביניהם: פרויקט "נעל"ה" (נוער עולה לפני הורים) המטפל באופן חינוכי בתלמידים העולים לבדם לישראל לצורך לימודיהם בגילאים 14-18 והטיפול בהם נמשך בין 6-8 שנים; מת"ן (מפעל תורני לבני נוער) ארגון והפעלת תוכניות חינוכיות לתלמידים במסגרות פנימייתיות במערכת החינוך לבני נוער בזרם החרדי ובקהילה; פרויקט "פרי"ח" העוסק בחונכות של סטודנטים עם תלמידים, הכשרת הסטודנטים, הדרכתם ופיקוח עליהם.

החשיבות בהמשך ההתקשרות עם אותם גופים שצברו ותק וניסיון ניכרת לאור הפגיעה שעשויה להיגרם אם יוחלפו בגופים אחרים במסגרת תהליך של מכרז. כך, בעניין "המכניות הקדם-אקדמיות" העוסקות בלימודיהם של רבבות תלמידים מהפריפריה החברתית והגאוגרפית, בעקבות זכיית חברה מסחרית להפעלת הפרויקט במקום האגודה לקידום החינוך, נפגעה המדיניות הארצית הפדגוגית של המכניות; בנוגע לוועדת ההיגוי לתלמידים עולים מאתיופיה שעסקה בגיבוש תוכניות לימודים מיוחדות, הפעלתן במוסדות החינוך אינה קיימת עוד ופעילות הגישור הועברה לעמותות אחרות שזכו במכרז; בעניין תוכנית "תללי"ם" העוסקת בהוראה לתלמידים החולים בבתיים במשך תקופה ארוכה, העמותה החליטה שלא להתמודד עוד במכרז, הפעילות הועברה לזכיין אחר שלא הצליח במשימה והפעילות הוחזרה לתוך משרד החינוך ללא מיקור חוץ.

בכנסת ה-19 אושרו בוועדת החינוך, התרבות והספורט של הכנסת תקנות מיוחדות בחוק חובת

המכרזים, בהסכמת שר האוצר ושר החינוך, המחריגות את המוסדות להשכלה גבוהה מחוק חובת מכרזים. החרגה זו נעשתה מתוך הבנה כי החלה גורפת של חוק חובת המכרזים על המוסדות להשכלה הגבוהה תגרום נזק בלתי הפיך למערכת זו.

נוסף על כך, חוק חובת המכרזים מחריג בסעיף 5 לחוק את מערכת הביטחון וקובע כי שר הביטחון, בהתייעצות עם שר האוצר ובאישור ועדת חוקה, חוק ומשפט של הכנסת, רשאי על פי שיקול דעתו להתקין תקנות מיוחדות למתן פטור מחוק חובת המכרזים על פרויקטים ביטחוניים, שעשויות לאפשר גם פטור ממכרז.

כדי למנוע נזק חינוכי ולימודי בלתי הפיך, מוצע להעניק לשר החינוך, בהתייעצות עם שר האוצר ובאישור ועדת החינוך, התרבות והספורט של הכנסת סמכויות להתקין תקנות מיוחדות כדי להחריג מחוק חובת המכרזים אך ורק שירותי חינוך ייחודיים – הכנת תוכנית לימודית או תרבותית, הפעלתה ופיקוח על ביצועה, קבלת מורים, הדרכתם, פיקוח עליהם ופיטוריהם, עריכת מבחנים ומיון תלמידים, השמה, רישום, ליווי שוטף ומעקב אחר תלמידים במסגרת חינוכית; כל זאת, בדומה אך תוך צמצום ניכר בהשוואה לסמכות הגורפת שהוענקה לשר הביטחון ביחס לפרויקטים ביטחוניים.

יש לציין כי הנושא המדובר נדון בכנסת כבר שנים ארוכות ומן הראוי שהכנסת הנוכחית תפתור את הסוגיה.

יצוין כי גם ועדת החינוך של הכנסת הביעה בעבר את עמדתה כי יש מקום לקבוע החרגה מסוג זה.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ח' באב התשפ"ג (26.07.2023)